



DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
Telèfon A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

EL PESSEBRE D'ENGUANY O L'ESTABLIA CÈLEBRE



—No tinguis por, fill meu, que s'abaixen les subsistències i diuen que hi ha tanta tranquil·tat!

DINTRE CASA

Què ho fa que en els temps d'ara, la nostra gent senti amb més força l'encís de la vida casolana en arribar els dies assenyalats? Diríem que molts sentiments i molts amors s'aparten del carrer i dels locals públics, i es reclouen en la llar. I molts esperits troben la major delícia en la reclusió temporal.

En aquestes diades de l'any és quan podem apreciar la noblesa de l'ambient familiar. Les parets d'una casa, separant-la de les altres cases i de la via pública, la guarden de les ventades i els temporals, dels odis i de les agressions. Bella és la vida social, amb els homes aplegats per l'afecte, per la coneixença i per les múltiples necessitats de la vida. Però cal un recó de casa on les ànimes puguin manifestar-se en tota llibertat. Mentre l'hivern cru ens fa desagradable la plaça o el camí, en l'interior de les cases trobem el doble confort material i espiritual. Aquells sentiments i aquells amors que el vent hostil combat a fora, són més vius i més purs que mai en el foc de la nostra llar.

Per això en aquest Nadal íntim, la taula parada, i les viandes succulents, i els vins generosos, i les llepolies tradicionals, tenen més gust.



L'interessant moment internacional



Rectifiquem la nostra crònica passada, en la qual comentàvem, hostilment, la formació de govern a Alemanya, a base de Stressemann i de les dretes. Stressemann, no ha pogut formar govern. Han fracassat les dretes, però han fracassat, també, les esquerres, no poguent mantenir al Dr. Mars.

No hi fa res. L'ànima d'Alemanya, tallada, ja no admet una situació conservadora, i fatalment s'haurà de decantar per un centre-esquerre que segueixi afermant la república. Si aquesta no vacilla, el mateix Stressemann, amb els seus populistes, equivalents als nostres reformistes, pel seu optimisme, solament que ells feren la república i els nostres reformistes la monarquia, Stressemann, repetim, accentuarà el seu republicanisme, fins a esdevenir l'ala dreta del centre constitucional.



I heu's aquí el conservadurisme dictatorial d'Itàlia retrocedint. Les oposicions demanen una nova consulta al cos electoral. Hi havien hagut masses episodis dramàtics, trasbalsadors de la consciència popular, per a que no es fes precisa una apel·lació a Itàlia. Ja, ademés, en el Parlament, no existia més que una majoria feixista... Les oposicions eren a l'Aventi. Els liberals colaboracionistes, quotidianament, refusaven la col·laboració. Contra la premsa es dictava un decret, i tota la premsa s'hi oposava. Els tribunals seguien el procés històric d'en Matteotti, i els feixistes ortodoxes demanaven fos estripat en nom de la raó d'Estat.

Tot, doncs, era nou a Itàlia, després de l'adveniment del feixisme, i les demandes de normalització constitucional i legal són tan apremiants i extenses que en Mussolini no ha pogut eludir-les. Fa una nova llei electoral, i anuncia eleccions per a la primavera, però les oposicions no les accepten, si han d'ésser presidides pel govern feixista. Demanen un govern neutral. Demanen que

no les canalitzi la violència de les camises negres.

Retrocedeix el feixisme i avença la democràcia. La dictadura a Itàlia, no haurà estat més que un episodi.



I Herriot, a França, es manté, incommovible. L'ofensiva catòlica i conservadora, res hi pot contra el bloc d'esquerres. La mal hora pertorbadora que porta el feixisme, està consumint els seus darrers minuts.

PARADOX

Els èxits dels comunistes

Vindrà o no vindrà, la gran revolució social en tot el món anunciada pels bolxevistes russos i pels comunistes dels diferents països. Si ve, vindrà més aviat o més tard, en aquest segle o en els segles futurs. Tot això pertany al domini de les coses incertes. Però hi ha una cosa certa, mentrestant: és que l'actuació dels comunistes, ara per ara, ha portat en diverses bandes una reacció en sentit conservador i burgès.

Els èxits dels comunistes, fora de Rússia, no passen de l'obtenció d'actes de diputat, i de l'organització de "cèl·lules" i altres formes del seu sistema. Pel que fa a la intervenció electoral, succeeix als comunistes allò mateix que succeeix als altres partits, o sigui que unes vegades treuen més diputats i unes altres en treuen menys, i que unes vegades perden vots i unes altres en guanyen. En les últimes eleccions franceses van aplegar una grossa xifra de vots, que s'acostà al milió. En canvi, en les eleccions angleses van fracassar completament, i en les recents eleccions alemanyes han perdut un fort nombre de llocs i de vots.

Les conseqüències de l'actuació comunista a Europa, fins avui, són clares. Degut a les relacions entre el Govern Macdonald i els Soviets, caigué a Anglaterra el Govern treballista i pujà el Govern conservador. A Itàlia la pujada de Mussolini fou una conseqüència de l'anterior intent comunista d'apoderar-se de les fàbriques. A Hongria, l'actual règim de dreta té el seu origen en el famós cop del comunista Bela Kun. A França, la situació comunista posa en perill el Govern Herriot i permet que Millebrandt alci el cap novament. I a Estònia fracassà la revolució comunista sostinguda per la Tercera Internacional.

Cal tenir prou coratge per a remarcar aquests efectes immediats o pròxims del moviment comunista. La perspectiva d'una revolució per l'estil de la russa ha redreçat

les forces de la societat vella, les quals, com feia observar Pi i Margall, són molt majors del que s'imaginaven els teoritzants i els cabdills de certs sectors obreristes. Posant el problema obrer en l'exclusiu terreny de la força, hi ha la possibilitat que la burgesia, reforçada per elements tècnics i intel·lectuals, sigui molt més forta que la massa obrera comunista, almenys durant molt de temps.

I si el triomf de la revolució comunista no va pel camí d'ésser immediat o pròxim, no és més lògic i més pràctic omplir els anys que manquen per a la transformació total (suposant que aquesta hagi de venir un dia o altre) en la millora de la societat present i en l'aplicació d'un conjunt de reformes que corregeixin les més flagrants injustícies del règim capitalista? D'aquesta manera, no solament seria menys dolorosa la situació del proletariat fins a l'hora de la redempció absoluta, sinó que els canvis operats durant aquest període facilitarien la implantació dels més radicals principis, en tot allò que realment tinguin de practicable.

Un burgès conservador ens deia dies enera: "Començo a estar tranquil. Anys enera tenia por que veuria la revolució social triomfant. Però d'ençà que actuen els comunistes, tinc per segur que si aquesta revolució ha de venir, jo ja no la veuré. La veuran, en tot cas, les generacions futures. I a mí, tot el que hagi de succeir més enllà de la meua generació, ja no em preocupa gaire..." Heu's aquí unes paraules que enclouen una profunda veritat. Tots els obrers fins els més comunistes, haurien de meditar-les.

FULMEN

TEMES SOCIALS

L'aprenent

Igual que cada dia, els aprenents de la fàbrica veïna, han sortit al carrer a menjar la misera minestra, saltironant com cabridets, empaïtant-se i xisclant amb un impuls frenètic de força deslliurada. No fa el sol d'altres matifrades; el cel està rúfol i el carrer suburbà estret i mal carat té fang fins a les acerces. En tota l'escena no hi ha altra nota alegre que les d'aquelles carones infantils, màscares d'anèmia, il·luminades de riure. Les cases fosques, renegrides, tan velles que semblen arrugades i tremolenques, fan ganyotes de dolor o de ràbia per tots els balcons i les finestres. Hi ha galeries pitjors que les de les mines, que s'obren com pous de misèria, com llagues purulentes o es tanquen com pedres tombals.

Aquests nois juguen cada dia entre dos precipicis, cremant-se lentament en les flames de dos inferns. La fàbrica i la llar.

La fàbrica aquesta és un forn de vidre. L'edifici són quatre embans de fusta i una teulada de llana. I tot el recinte és ple de fum i flamarades, de roentors i de pan-teigs sinistres. Unes bombolles de foc s'inflen espurnejant, s'elevan ràpides, s'entrecreuen en dansa fantasmal i van caient en pluja encesa, amb esbufecs agònics de monstres llegendaris.

Entre l'atmosfera densa i opaca, es mouen unes figures estranyes; les siluètes es retallen en el fons tènec entre grogors vacil·lants de les espurnes. Per un moment, la visió allucinant pot semblar una escena de màgia, de bàrbara poesia mitològica. Però quan es pensa que aquelles figures pallides i aturmentades són homes de carni i ossos, la imaginació s'enterboleix i el pesombre s'apodera de tota l'ànima.

Els infants espellifats, esgrogueïts que juguen ara al carrer—sense altra felicitat que la dels pocs anys i la poca llibertat—són aprenents d'aquella fàbrica, dimoniets d'aquell infern.

I el rosegó de pa que mengen, els hi dona, per vuit hores diàries de treball infernal, l'amo, que és aquest senyor enllat i panxut que baixa olímpicament de l'automòbil.

El problema social atany la seva màxima cruïsa quan es considera el factor infant.

I és que en realitat es toca, aleshores, el nucli essencial del problema.

Els aprenents de fàbrica es recluten des dels vuit anys. Es l'edat en que els fills de la burgesia i de la classe mitja senten multiplicar-se les carícies i les atencions maternes. Les ànimes a vuit anys tenen encara el misteri inefable de la poncella i la flonjor i la ingènua claredat de tot el que acaba de crear-se.

Portar una criatura a la fàbrica és pitjor que llençar-la a la borderia. Es com treure del niu a l'ocell de mitjà ploma...

I els diners que es guanyen amb els infants s'assemblen molt als del prostíbol.

No és meravella que aquestes criatures, analfabetes, esmirriades, plenes de parracs i de tares fisiològiques esdevinguin bons ciutadans i pares exemplars? Com han de predicar doctrines evangèliques, els que des dels anys més tendres senten damunt del cos i de l'ànima-totes les turtures de la injustícia humana?

Arrencar als infants dels mil tentàculs de la fàbrica, és una obra reparadora d'higiene civil i de perfeccionament moral que van desenrotllant els pobles més cultes.

Entre l'infern de la fàbrica i l'infern de la llar familiar, han d'anar sorgint regions serenes amb paisatges clars i perspectives assolellades.

L'escola bella, confortable, d'esperit bondadós i lliure, acollidor amical, frater-nitari; els teatres, els parcs, les biblioteques, els banys, les colònies rurals, els cenacles d'ensenyament tècnic, la Universitat popular. No d'altra manera pot anar-se preparant al ciutadà de demà, l'home digne de laborar en l'Acropolis futura.

Altrament, hem de pensar que l'odi és sant, quan l'inspira el sofriment injust. I mal pot estimar la societat la criatura i l'home que solament en reben greuges.

Tots els afanys de revolta social, es fonamenten en la convicció de que el burgès cristià troba el cel en l'infern dels seus treballadors. I en l'esperança de que la veritable Acropolis—de pedra i d'esperit—no ha de bastir-la ningú sinó els obrers mateixos.

GLICINE

NADALENQUES

Vint segles aviat farà, qui ho diria! que Jesús fou nat en una establia. Humilment nasqué el fill de Maria, la cort que tingué, ningú la voldria; pastors ignorants, de la rodalia, pobrets caminants que la fam punyia. L'hereu de Jesús, que viu avui dia, sobre el poble illús regna amb alegria; tres corones té, d'una què en faria? moltes creus també... d'or i pedreria. No cerca la pau que a Betlem hi havia, que habita un palau com cap se'n veuria.

Aquella nit serena, aquella bella nit, al cim de la carena brillà un estel polit. Els àngels a còrrnes anaven devallant per les congestes nues, alegrement cantant: —La llum passa les bromes; el fill de Déu es nat; pau a la terra als homes de bona voluntat! La pau, aquí a la terra ningú no la coneix; la guerra sí, la guerra que tot ho destrueix, és força coneguda

Els innocents



—Senyor, que encara porta la llufa de l'any passat!

dessota del cel blau,
car l'home que mai muda,
encara és massa "Pau".

Pastors i pastores
anem a Betlem
en aquestes hores
aquí, què hi farem?
Allí hi ha barrilla
i balles i cants;
ningú no pren tilla
ni d'altres calmants.
No es venen diaris

ni llibres tampoc.
Ni hi ha estrafolaris
que apaguin el foc.
El foc que cremava
a dintre la llar
i que ens escalfava,
allí crema encara.
Aquí a totes hores
ens fastiguegem;
pastors i pastores
anem a Betlem.

Quan va naixe el bon Jesús

ja ningú no l'esperava:
el món vivia confús;
el pecat el dominava.
Aquell poble era un illús
que el jou de Roma portava,
i Herodes, el gran intrús
encara se'l passejava.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

FLOK

En la penombra del cementiri hi ha enterrat el tresor de la història mundial. La sang dels morts fa la terra flonja i pastosa perquè l'esperit de les races, que no mor mai, treballa dins la terra i engendra les figures potents dels pobles nous.

En la pau sagrada dels sepulcres hi passen les flames vives dels esperits germinadors del present i les gestes del passat que encendran flames noves.

Els hospitals miserables

Es una cosa que fa escruixir, considerar la immensa misèria que va pels carrers de la nostra ciutat comtal. Una renglera interminable de pidolaires esguerrats i de gent malalta que deuria ésser reclosa en un hospital i no hi està. No hi està perquè cada dia truquen a les portes d'aquestes cases benèfiques un gran nombre de desventurats que no poden ésser atesos.

Es l'espectacle més trist i indignant que hom pot arribar a concebre. Gent necessitada, mancada de recursos i sense l'escalfor benigna de cap familiar, que es troba cruentament atacada per una malaltia. Té l'espectacle trist de l'Hospital davant com a únic camí salvador i es troba que aquest camí li falla.

A Barcelona, segons refereix el digníssim president de l'Hospital Clínic, senyor Puig Alfonso, hi han dos mil llits hospitalaris i la ciutat per atendre degudament les necessitats quotidianes relatives al seu nombre d'habitants, necessita vuit mil llits hospitalaris.

Són més de sis mil els malalts que es queden faltats de recursos i sense l'assistència necessària i això horroritza de pensar-ho tan sols.

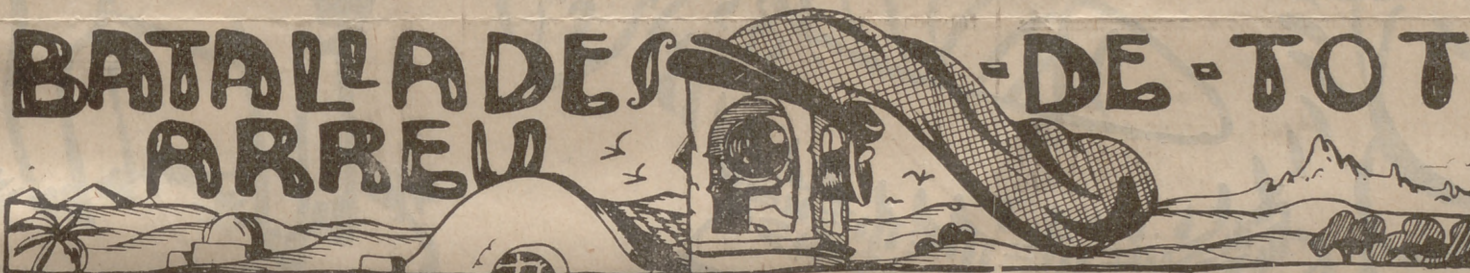
Fa vergonya de veure que Barcelona té tres places de braus i varis camps de futbol que valen una milionada per anar a

Les flames del passat

De la fredor de les tombes en surt la flama del passat vivificant-se en nosaltres. Ens diu més coses una tomba freda que molts sers humans que van pel món amb altivesa i amb l'esperit mort. Perquè en la pau de les tombes hi ha ben encès i vibrant l'esperit dels passats que és la fornall on ha estat forjada l'ànima nostra. Hi ha un ressò de segles llunyans, però vivents, damunt la terra sagrada i santificada per les cendres dels que foren. Morí el cos, però ens deixaren l'esperit i l'empremta del seu pas per la terra, i són les seves petjades aquests enfilalls de contes, llegendes, cançons i tradicions que fan l'ànima forta d'una raça immortal.

Els geòlegs saben la riquesa espiritual que conté un sarcòfag o una tomba romànica. En aquell vas obscur hi han escrites les senyals d'una civilització gran que ha estat el motlle de les generacions noves i de les futures.

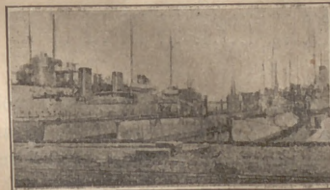
com alguns es pensen. Si arribar un xic tard —un xic tan sols— fins fa bonic! Seguint per aquest camí podem anar a New York en dos



DELS RUSSOS I DE RUSSIA

Parlar dels russos sempre és interessant, ja que es mereixen molt més ells la nostra atenció que no la majoria de l'altra gent. La civilització, lliurant asprors, característiques, qualitats i defectes de les races, ha posat a un avorrible nivell igualitari an aquesta majoria de gent de que acabem de parlar.

El poble rus és un dels pocs que, no contaminat per aquest odiós sistema igualitari, ha



Destroiers i submarins de l'esquadra russa

conservat el seu caràcter primitiu i singularíssim. De Rússia se'n té, generalment, una noció vaga. Sabéu per què? Perquè, com els països de conte de fades, és un país de llegenda. Al parlar de Rússia—i en parlem per haver llegit els llibres del vescomte de Segur, del de Vogüé, de Gorki, Dostoiewski, Gogol, Andreiev, Tchecov, Kuprin, Tolstoi—parlem de la neu i ens imaginem que hi és eterna, sense pensar en els deliciosos estius de la Crimea. Parlem també de les troikas, trineus i telegues; de la vodka; dels powoiniks; dels starostasi; dels kopaks; dels mujiks...

Aquesta era la notícia literària que teníem de Rússia. Amb la guerra i la revolució, es féu més ampla, més copiosa aquesta notícia. Tots ens hem enterat, amb més pre-

ciació de lo que era Rússia i els russos. Però ens hem enterat al revés, i d'una manera desfigurada. I és que els informes ens els ha donat la burgesia. I de la burgesia no cal fiar-se'n massa. Ens ha fet creure en una Rússia vil, de miserables, de turbes famèliques, de sanguinaris descamisats, d'assassins, d'incendiàries i de regicides.

Però, senyors, cal anar-hi en compte a jutjar a la gent. Per a justificar les possibles violències de la revolució, cal pensar en la tirania odiosa del tsarisme. Cal anar-hi en compte a jutjar a la gent. Els russos no són com ens volen fer creure quatre burgesos idiotes i egoistes, d'aquests que recullen bitllets de tramvia per a fer-se venir un infant negre o xinó—no sabem ben bé del color què el volen—per a aturmentar-lo i convertir-lo en una llastimosa bèstia de càrrega. Els russos són una gent que en literatura, en música i en cièn-



L'ambaixador de Mongòlia rebut, a Moscou, pel comissari del poble Txitxarin

ciés socials han donat una lliçó a la xorca Europa, anorreada per tants segles de cristianisme.

No és un disbarat creure que la propera civilització ens vindrà de l'Orient misteriós i radiant de meravelloses fastuositats.

DE L'AVIACIO

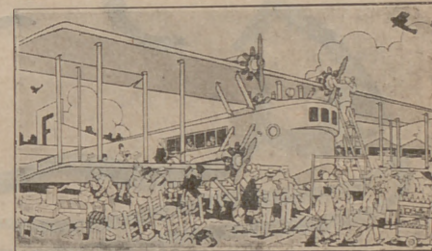
Les gents del nostre segle pateixen una malaltia que els metges no han classificat en-



La senyora L. Faure-Favier fent, en avió, una lectura trasmesa per T. S. F.

cara: la malaltia de la velocitat. No saben com fer-ho per a córrer més de lo que corren.

Nosaltres, francament, no comprenem aquestes presses, que ens escursen la vida d'una manera que fa fredat. Els grans expressos, els "Fiat", "Bugatti", "Alfa Romeo", no basten a l'afany de velocitat de la gent. S'ha necessitat l'aviació per a apaivagar aquest afany morbós. Avui, la gent ja no corre: vola. Per què, volar? Si això no és tan necessari

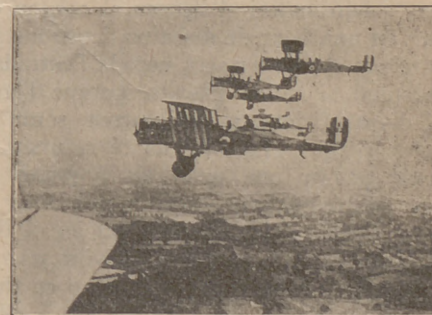


L'aviació vista per un humorista (Dibuix de Marcel Jean-jean.)

dies, diuen els aficionats a volar. Molt bé. Però, què hi farem a New York sinó ens hi espera ningú?

I això, que sembla una broma, una "boutade", no ho és. La velocitat que hi ha avui en el ritme de la nostra vida és una velocitat estúpida, injustificada i inútil.

Abans es parlava dels grans transatlàntics convertits en palaus magnífics que creuaven els mars. Avui aquests palaus magnífics creuen l'aire i es diuen aeroplans. Aeroplans amb "cine", electricitat i aigua viva.

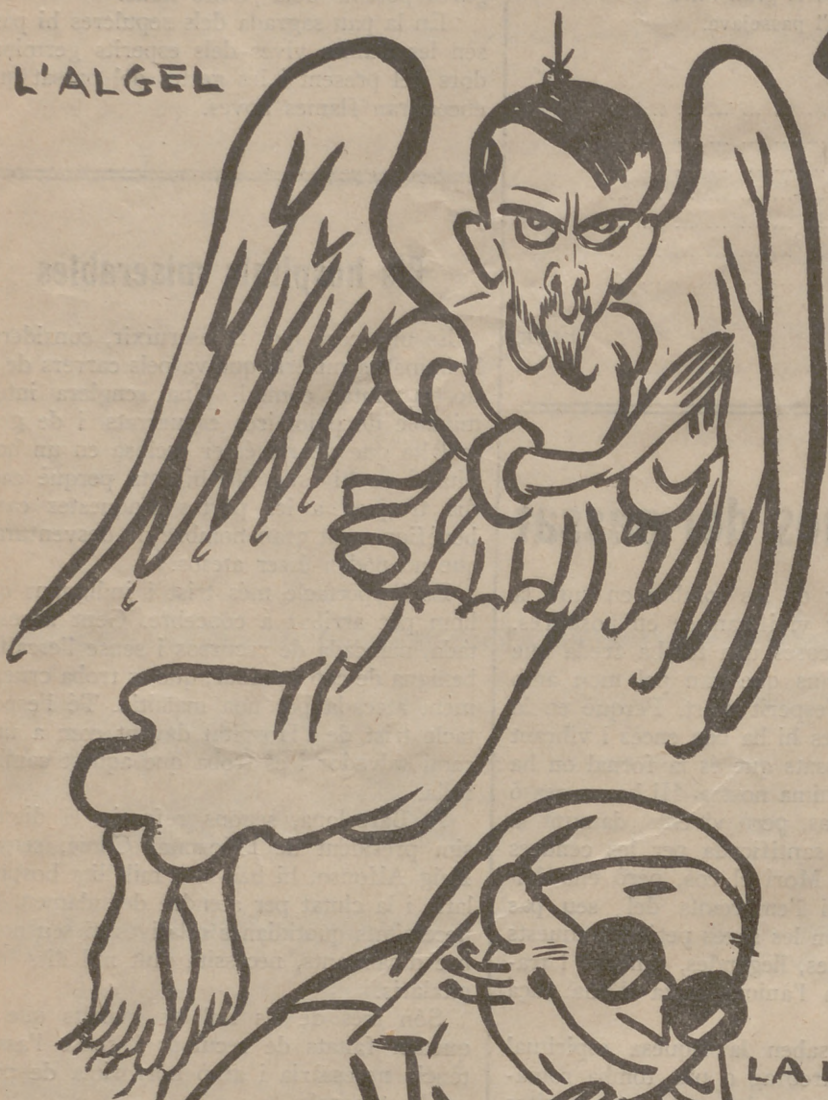


Una esquadra d'avions a Hendou (Anglaterra) fent pràctica

Potser en farem un gra massa! Potser anirem millor a peu, perquè, al fi i al cap, les cames s'han donat a l'home per a caminar.

COSES DE LA DIADA

L'ALGEL



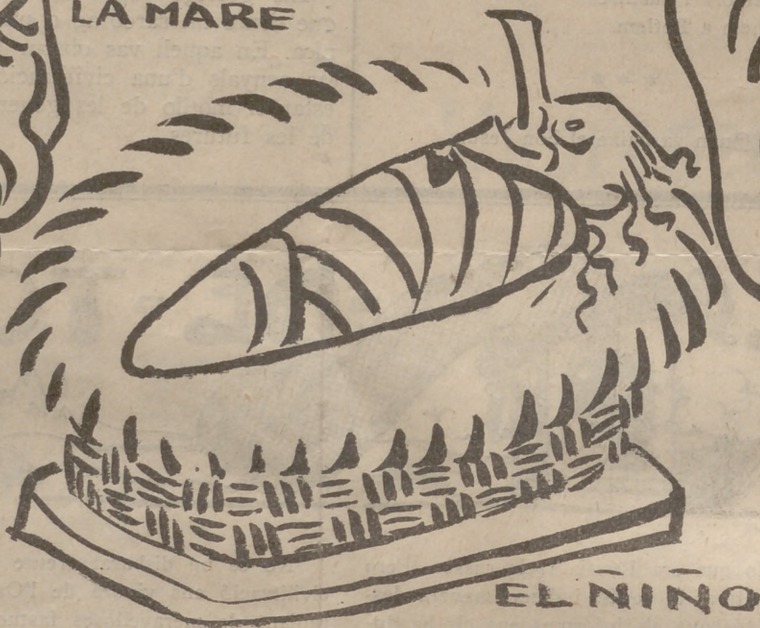
UN PASTORET



S. JOSEP



LA MARE



EL NIÑO



L'ASE

Figures de pessebre.

fer l'imbecil o aprendre-hi de fer de ruc, i no pugui tenir les cases benèfiques necessàries per a atendre les necessitats més apremiants de la vida. Fa vergonya el pensar en l'estat precari en que es troben els miserables hospitals d'avui i veure com s'aixequen nous temples al divertiment, fent burla cínica a la misèria. Fa encendre les sangs pensar que tants i tants rics estúpids gasten grapats d'or robat covardament als seus subordinats i el llencen al *cabaret* o al *club* en una hora de disbauxa i que als seus mateixos obrers els serà negada l'entrada en l'hospital si cauen malalts, perquè l'hospital és insuficient, i si hi entren, seran mal atesos perquè l'hospital no té recursos. Fa fàstic pensar que quan els hospitals han anat una miqueta bé ha estat amb diner emburut per la follia estúpida del joc. I encara tenim cara per a dir-nos civilitzats?

Barcelona tindrà un "Metro" o en tindrà dos, o en tindrà deu. Pitjor per a ella si sap vèncer dificultats per a aconseguir aquestes comoditats superflues i no sap atendre les necessitats més imminents. Pitjor per a ella si li poden dir malgastadora en oripells i joies i li poden tirar en cara l'estat vergonyós dels seus hospitals miserables. Pitjor per a ella si és rica i no sap ésser caritativa.



No us espanteu encara que arribi el dia dels Sants Innocents. No els matarà pas tots el rei Herodes. Sempre en queden.

No tingueu por tampoc de que us plantin la llufa.

Els reis i els pastors diu que eren guiats per una estrella! Quina sort que tenien! Nosaltres, els homes d'avui, anem ben desorientats i tan sols cada "quando coelis" ens visita un cometa Hatley o Marte i encara ens espanta. Canvien, canvien els temps.

Jesús diuen que va néixer entre un ase, un bou i una mula; tres clàssics animals. Si tornés ara, segurament hauria de néixer entre unes ramades d'animals tan nombroses que abans d'arribar al món se'n entornaria.

Ara ha fet 1924 anys que diuen que va néixer Jesús.

La seva sang redemptora fa vint segles que corre pel món i el món no és redimit encara. Fora necessari que tornés Jesús i tregués els mercaders del temple una altra vegada, però que ara ho fes per sempre més i aleshores creuríem en un món redimit.

Ja hem passat Nadal, però d'indiots i neules encara en queden i en quedaran sempre. Això és propi de tot l'any com els Carnestoltes. Carnestoltes, neules i indiots no s'acaben mai. El que s'acaba són els torrons, que ja fa temps que sembla que els hem acabat.

S'ha clausurat solemniament el Congrés d'olicultura. Avui l'oli va més car que el dia que va començar el Congrés. Nosaltres ens pensem sapiguer el perquè.

Perquè en aquest Congrés tan comentat no s'hi ha parlat gaire d'olicultura.

A Charleston (Misuri) el poble linxà un negre acusat d'haver molestat a una nena. El poble matà al negre i fou cremat el seu cadàver.

.....

Diu "Somniator" en l'impressió política madrilenya de "Las Noticias": "A pesar del frío las murmuraciones políticas adquieren mucho calor".

Nosaltres que ens creiem que anàvem cap a un hivern terrible, es veu que anem cap a un estiu fogós. Ei! Sempre i quan en "Somniator" no somni massa.

Aquest número
ha passat
per la prèvia
censura militar